

In de schijnwerpers: Lonneke Schellekens

■ Vincent Kalis

Vincent Kalis BSc is toetsdeskundige bij Tilburg University en lid van de redactie Examins. E-mail: vincent@tilburguniversity.edu

■ Carlijn van Herpt

C. van Herpt MSc MA is toetsdeskundige bij Stichting Cito, divisie CTE, sector primair onderwijs en lid van de redactie van Examins. E-mail: carlijn.vanherpt@cito.nl

In deze rubriek zetten we iemand in de schijnwerpers die via verschillende activiteiten bijdraagt aan het verhogen van kwaliteit van toetsing in Nederland. In deze aflevering is het de beurt aan Lonneke Schellekens.

Wie ben jij, wat is je achtergrond en wat drijft je in het onderwijs?

Mijn naam is Lonneke Schellekens en inmiddels werk ik zo'n 25 jaar in het onderwijs. Na een opleiding gericht op evenementenorganisatie kwam ik terecht bij Hogeschool Haarlem, waar ik aan de slag ging als studieloopbaan-

begeleider, coördinator en teammanager.

De opleiding maakte in 2010 een turbulente periode mee tijdens het InHolland-debacle, wat mij sterk gevormd heeft en mijn interesse in toetsing en onderwijskwaliteit stimuleerde.

Hierna heb ik Onderwijskunde gestudeerd aan de Universiteit Utrecht, met een specialisatie in 'Learning in Interaction'. Vervolgens werkte ik als onderwijskundig adviseur en trainer, waarbij ik docenten begeleidde bij het ontwikkelen en verbeteren van hun onderwijs. Recent rondde ik mijn promotie af aan dezelfde universiteit, waarna ik begon als instructional designer bij Tilburg University.

Ik heb veel geleerd over toetsing van mijn ex-collega Jaap Milius. Hij wist theorie over toetsing effectief naar de praktijk te vertalen en heeft mij doen inzien hoe belangrijk het is om docenten actief te betrekken bij toetsverbeteringen. Mijn passie ligt in het verbeteren van toetskwaliteit en het ondersteunen van docenten en studenten in hun leerproces.

Waarnaar heb je onderzoek gedaan en wat heb je ontwikkeld?

Tijdens mijn promotietraject werd ik begeleid

door Cees van der Vleuten, Harold Bok, Wim Kremer en Marieke van der Schaaf. Mijn onderzoek richtte zich onder andere op het monitoren, verbeteren en borgen van toetskwaliteit binnen onderwijsprogramma's. Samen met onder andere Saskia Wools (destijds werkzaam bij CitoLab) en collega's van 'Educate-it' ontwikkelde ik een digitale applicatie genaamd 'E-quality'. Deze tool geeft inzicht in toetskwaliteit op zowel cursus- als programmaniveau en ondersteunt opleidingen bij het uitvoeren van de volledige PDCA-cyclus. De applicatie biedt inzichtelijke dashboards die docenten en examencommissies helpen betere keuzes te maken over toetsprogramma's. De kern van deze applicatie is nu geïntegreerd in 'Curriculum Playground' van Vernieuwonderwijs.

Daarnaast voerde ik een uitgebreide reviewstudie uit naar de concepten 'assessment of learning', 'assessment for learning' en 'assessment as learning', waarbij ik deze begrippen analyseerde en samenbracht in een helder theoretisch raamwerk. Ook onderzocht ik hoe docenten en studenten toetsing ervaren, met specifieke aandacht voor programmatisch toetsen en zelfregulerend leren.

Wat zijn je belangrijkste bevindingen, inzichten en wie profiteert daarvan het meest?

Een belangrijke conclusie uit mijn onderzoek is dat een toetsontwerp op programmaniveau, zoals programmatisch toetsen, de studenten helpt om hun leren beter te plannen, monitoren en te evalueren. Studenten ervaren veel meer samenhang binnen hun curriculum wanneer toetsing vanuit het gehele programma bekeken wordt, in plaats van op cursusniveau. Hierdoor worden studenten beter ondersteund in hun leerproces, omdat zij duidelijker kunnen zien hoe de verschillende onderdelen van hun studie met elkaar samenhangen en hierop kunnen voortbouwen. Door bijvoorbeeld doorlopende leerlijnen zichtbaar te maken binnen een curriculum, kan deze samenhang inzichtelijk worden gemaakt voor studenten en docenten.

Een toetsontwerp op programmaniveau, zoals programmatisch toetsen, helpt studenten om hun leren beter te plannen, monitoren en te evalueren.

Uit interviews en onderzoek bleek ook dat er veel kansen liggen om het bewustzijn bij docenten te vergroten over hoe toetsing actief kan bijdragen aan het leren van studenten. Zo boden visualisaties binnen de 'E-quality'-applicatie docenten en examencommissies duidelijk inzicht in hoe leeruitkomsten getoetst worden, wat leidde tot betere onderwijskeuzes. Er zijn veel aspecten die gezien kunnen worden bij het verbeteren van toetsen om leren van studenten te faciliteren, zoals de rollen en verantwoordelijkheden die docenten en studenten innemen bij toetsing, het toetsontwerp, en de leeromgeving waarin de toetsen plaatsvinden.

Wat zijn volgens jou de grootste uitdagingen en hoe ziet het ideale toetslandschap eruit?

Een grote uitdaging ligt bij het omgaan met AI en hoe toetsing daarop aangepast moet worden. Bij schrijfproducten is het steeds lastiger te bepalen of studenten hun werk zelf hebben gemaakt, wat vraagt om een verschuiving naar authentiekere toetsvormen. Mondelinge toetsen, presentaties en digitale toetsomgevingen kunnen helpen om betrouwbaarder vast te stellen wat studenten daadwerkelijk beheersen. Daarnaast vraagt de integratie van AI om hernieuwde aandacht voor formatieve toetsing en het bieden van waardevolle feedbackmomenten aan studenten.

Idealiter is het toetslandschap over tien jaar adaptiever en flexibeler, waarbij de focus verschuift van eindproducten naar het leerproces zelf. Dit betekent minder toetsen, maar wel toetsen die studenten echt ondersteunen in hun ontwikkeling. Dit vereist dat we met elkaar het gesprek moeten aangaan, wat en waarom toetsen we eigenlijk? Wat vinden we belangrijk met het oog op het toekomstig beroep van de student en welke standaard verwachten we daarin? De beslisfunctie van toetsen blijft essentieel, ook gezien de eisen van de NVAO. Wel kan in mijn ogen de leerfunctie van toetsing sterker benadrukt worden.

Wat is je ambitie voor toekomstig onderzoek?

Het lijkt me waardevol om samen met docenten en/of onderwijsdirecteuren praktisch onderzoek te doen hoe een effectieve balans tussen de formatieve en summatieve toetsing kan worden gevonden binnen een cursus of programma, zodat de toetsing het leerproces van de student optimaal faciliteert. Ik zou de resultaten hiervan graag willen delen in toegankelijke artikelen of presentaties. Door concrete praktijkervaringen en inzichten te delen, kunnen we de toetspraktijk verder verbeteren en docenten ondersteunen bij het implementeren van effectieve toetsmethoden.

Welke boodschap wil je de lezers meegeven?

Maak toetsing niet te ingewikkeld met complexe terminologie, maar zorg ervoor dat toetsing aansluit bij de visie en context van docenten en studenten. Betrek studenten actief bij hun eigen leerproces en verlies het persoonlijke aspect tussen docent en student niet uit het oog. Uiteindelijk draait toetsing om dialoog, verbinding en daadwerkelijk leren. ■

Verder lezen?

Het proefschrift van Lonneke Schellekens is te vinden op <https://go.uvt.nl/proefschriftlonnekeschellekens>